

Beretning
Generalforsamling den 2. juni 2012, Agersø

Ja, så er endnu et år gået – et år hvor der er sket store ting i vores lille forening, hvor småøerne både samlet og hver især har været på landkorter, og hvor vores nye Minister for By, Bolig og Landdistrikter har fået lavet en stor undersøgelse og dermed har kunnet konstatere, at vi, der bor herude i UdkantsDanmark – ja vi er bare lykkeligere end de er andre steder i Danmark. Det havde han nu ikke behøvet at lave en stor undersøgelse for – man kunne jo bare have spurgt os øboere – for langt hen ad vejen har vi jo på øerne netop det der skal til for at blive lykkelige – et skønt sted at bo, gode medøboere, masser af arbejde – meget af det frivilligt og ulønnet - og en god portion udfordringer – ja hvem kan så være andet end lykkelig?

Bosætningskampagne.

Og denne melding om, at vi er lykkeligere i yderområderne, var jo en fantastisk baggrund at lave bosætningskampagne på.

På vores repræsentantskabsmøde blev strukturen på bosætningskampagnen besluttet – nemlig den del der allerede er overstået, hvor øerne drog til storbyerne den 12. maj og så en kommende del, hvor de enkelte øer holder åben ø-dag.

Fra Ø-sammenslutningens side har vi søgt midler til kampagnen, og fra sekretariatets side er der holdt styr på presse, budgetter, annoncering og ikke at forglemme kampagnematerialet og en ny hjemmeside. Der er lagt rigtig mange sekretariats-timer i at få det hele til at spille sammen, og Lise har ydet en kæmpe indsats og haft rigtig mange bolde i luften.

Her skal også lyde en tak til vores gamle sekretariatsleder Claus Jensen, som har hjulpet til med bosætningshistorier og pressemeddelelser

Men det samme skal siges om de øboere, der for deres ø har været tovholdere i de arbejdsgrupper, der har knoklet for at få stablet nogen fantastiske arrangementer på benene i de tre byer. Jeg håber, I har klappet jer selv på skuldrene – det var en flot og kæmpe stor arbejdsindsats. Og jeg tror, at ud over nogle fantastiske events, har det også skabt nogle gode relationer og stærkere bånd mellem øerne, og det giver nogle gode muligheder for at bruge hinanden fremover.

Om det så giver nye øboere, kan vi kun håbe på og krydse fingre for. Men et er i al fald sikkert: Småøerne har været meget synlige på en positiv måde i både den skrevne og levende presse. Forhåbentlig giver det nye tilflyttere på sigt – og inden da en masse turister i en forhåbentlig varm sommer.

Men tilflyttere har vi brug for – vores befolkningstal falder – de fleste steder ikke pga. fraflytning, men simpelthen fordi vi bliver for gamle og ikke får nok børn til at opveje de øboere, der dør. Og vi har brug for tilflyttere for at opretholde de basale servicefaciliteter på øerne.

Som oplæg til Åben Ø-dagen den 9. juni er det lykket os at få lov til at komme i Aftenshowet på DR1 på torsdag den 7. juni. En nytilflyttet familie fra Strynø og jeg deltager i programmet.

Tilbage står jo så kun, hvordan vi fremadrettet opretholder fokus på bosætningen. Mange øer gør det jo hver især – men hvilke rolle skal Ø-sammenslutningen spille i et fremtidigt bosætningsarbejde? Det er i al fald et spørgsmål, vi skal have drøftet.

Samarbejdet med Folketinget.

På generalforsamlingen sidste år udtrykte jeg min bekymring for, hvad der ville ske, når Folketingets Ø-udvalg med en repræsentant fra hvert parti blev nedlagt, og der i stedet ville blive oprettet et udvalg for Landdistrikter og Øer, som af deres midte skulle nedsætte et underudvalg for småøerne, som i særlig grad skulle følge vilkårene for og udviklingen på småøerne.

Efter valget blev det nye tværministerielle udvalg 'Udvalget for Landdistrikter og Øer' så nedsat. Udvalget er et udvalg i lighed med andre udvalg i Folketinget og består dermed af 29 (!) folketingsmedlemmer. Formand er Hans Christian Schmidt (V) og næstformand er Simon Kollerup (S). Ud af dette store udvalg blev udpeget et ti mand stort 'Udvalg for Småøer', med samme formand og næstformand.

Beretning
Generalforsamling den 2. juni 2012, Agersø

Vi har haft et foretræde for det nye store udvalg. Et foretræde er normalt på 10 – 15 minutter, og forinden bliver man bedt om at fremsende en skrivelse, der fortæller hvem man er, og hvad man vil. Vi fik dog knapt en halv time og fik dermed også mulighed for at trække et enkelt punkt frem – nemlig færgesituationen og de økonomisk trængte kommuner. Udvalget var meget lydhør, spurgte interesseret til både færger og sundhedsforhold. Vores foretræde resulterede i, at udvalget bad Økonomi- og Indenrigsministeren Margrethe Vestager kommentere på færgesituationen. Vi imødeså selvfølgelig ministerens svar med spænding, da det jo nu var en ny regering, men på den anden side kom det vel ikke bag på nogen, at Margrethe Vestager slog fast, at kommunerne efter kommunalreformen har ansvaret for færgedriften og dermed serviceniveauet. Staten yder et generelt bloktilskud til kommuner med mindre øer begrundet i de særlige udgifter, der er forbundet hermed – bl.a. færgedriften – men prioriteringen af midlerne er lokal.

Jo tak – fristes man næsten til at sige, men glemmer man ikke hvor bloktilskuddet – de såkaldte § 20 midler kommer fra? – De kommer jo fra den tidligere færgestøtte, og Indenrigsministeriet udgiver hvert år en specifikation af § 20 midlerne opgjort i drifts-, investerings- og særtilskud. Det må vel for pokker betyde, at pengene er til færgedrift og ikke til alle andre udgifter, som kommunerne mener at måtte have, fordi de har en ø i deres kommune. Det er jo også den intension, der ligger bag færgerapporten fra 2011, hvor daværende Indenrigs og Sundhedsminister Bertel Haarder undersøgte, om kommunerne levede op til tredelingsprincippet – nemlig 2/3-dele til staten og 1/3 – del til kommunerne.

Færgedrift har derfor også været tilbagevendende punkter på de to møder, vi har haft med Udvalget for Småøer. – Og her må jeg nok sige, at min bekymring er gjort til skamme. For vi møder i det nye udvalg engagerede politikere, som vil øerne det godt. Godt nok er mødeformen lidt anderledes end i det gamle udvalg og måske en anelse mere formel – men det har været gode møder, i en positiv ø-ånd, og man har besluttet at videreføre traditionen med en årlig ø-tur, som til september går til Limfjordsøerne Venø, Fur og Egholm.

Det har været glædeligt, at så mange politikere tager vores problematikker alvorligt og aktivt forsøger at sætte småøerne på dagsordenen gennem forespørgselsdebatter og ved at rejse forskellige spørgsmål til ministrene. Vi håber, at Mette Dencker og Flemming Damgaard, som er til stede i dag, vil tage vores tak for et godt samarbejde med tilbage til Udvalget.

Med regeringsdannelsen fik vi også vores egen minister i landdistrikterne, idet Carsten Hansen blev minister for By, Bolig og Landdistrikter.

Det har betydet at nogle af de områder, som vi beskæftiger os med, har holdt flyttedag – nu er ø-støtten og en del vedr. LAG'erne havnet her, mens vores færger stadig ligger i Indenrigs- og Økonomiministeriet. Det har også betydet, at embedsmænd er skiftet og dermed har det sommetider været svært for os at finde den rette sagsbehandler, f.eks. omkr. ø-støtten.

Minister Carsten Hansen er positiv overfor yderområderne, og vi har selvfølgelig inviteret ham på en ø-tur – gerne sammen med Margrethe Vestager, som jo sidder med vores færger. Vi har møde med Carsten Hansen den 7. juni, hvor vi vil genfremsætte invitationen og drøfte forskellige ø-sager. Vi har drøftet forskellige punkter i bestyrelsen, men hører selvfølgelig også gerne fra generalforsamlingen, om der er punkter vi skal tage med.

Finansloven og Udligningsreform.

På et tidspunkt blev vi i Ø-sammenslutningen blev vi opfordret til at udarbejde en række forslag til finansloven, som vi fremsendte til regeringspartierne samt Enhedslisten. Senere er brevet også fremsendt til Ministeren for By, Bolig og Landdistrikter samt til Udvalget for Landdistrikter og Øer. Forslagene til finansloven var bl.a. forhøjelse af de eksisterende ø-støttemidler over en 5-årig periode, tilskud til ansættelse af en erhvervsudvikler til styrkelse af erhvervslivet på småøerne, tilskud til oprettelse af et fælles færgesekretariat, regulering af ø-kortordningen (den kompensation kommunerne modtager for, at øboere, deres cykler samt invalidevogne rejser gratis), gratis sejlads

Beretning
Generalforsamling den 2. juni 2012, Agersø

for gående i april og september for at forlænge turistsæsonen samt fortsættelse af en pulje til kystsikring.

Småøerne kom ikke på finansloven – men i stedet kom vi med i udligningsreformen, hvor tilskuddet til kommuner med øer forøges med i alt 15 mio. kr. årligt. Det forudsættes i den forbindelse, at der med virkning fra 2014 sker en modernisering af fordelingsnøglen for tilskuddet til driften af færgeruterne. Det forudsættes ligeledes, at forhøjelsen kan bruges til finansiering af f.eks. gratis godstransport, gratis persontransport i turistrydersæsonen (april og september) samt etablering af et færgesekretariat.

Det er rigtig glædeligt, at man fra Regeringens og EL's side har prioriteret småøerne og vist, at man ved, at der er brug for særlig opmærksomhed, og at man dermed fra Folketingets side sætter økonomi bag 'de pæne ord'. Det tror jeg, at vi alle påskønner.

Men jeg kan alligevel ikke lade være med at blive lidt bekymret, for pengene er som sagt en forøgelse af bloktilskuddet til kommuner med øer. Dvs. midlerne er ikke umiddelbart øremærkede til nogle af de ting, der foreslås – færgesekretariat, fri fragt og forlængelse af turistsæsonen – og er det så op til kommunerne om de tiltag skal gennemføres? Og kræver det så et slagsmål mellem hver enkelt ø og deres kommune? Og hvis kommunerne skal gennemføre f.eks. fri fragt – betyder det så nedskæringer i serviceniveauet i øvrigt, for hvem siger, at det kan ske for 15 mil kr. fordelt ud på 19 økommuner?

Vi er ikke utaknemmelige – men rigtig glade for midlerne – men der altså nogle udfordringer i at få midlerne til at komme øboerne til gavn.

Vi har flere gange over for Udvalget for Småøer og folketingspolitikere i øvrigt fremført, at det er nødvendigt med en samlet økonomisk afdækning af, hvad færgedriften til de små øer koster. Hvad er den samlede udgift – hvad er der af indtægter på fragt og person- og bilbefordring? Før vi får den afdækning, er det svært at prissætte, hvad f.eks. det vil koste at indføre gratis fragt. Det vil her være oplagt at lade et uvildigt fælles færgesekretariat lave en sådan undersøgelse – ligesom det må være her de åbne færgeregnskaber skal ligge.

En anden bekymring, der ligger i udligningsreformen er moderniseringen af fordelingsnøglen for færgetilskuddet.

Det kan sagtens være, at de gamle fordelingstal er forældede, og nye fordelingstal kan give en bedre sejlads på de øer, som i dag har en rigtig dårlig sejlads.

Men jeg er bare nødt til at slå fast med syvtommersøm – det kan ikke ske uden ekstra midler. Jeg tror ikke, der er nogle kommuner, der har overskud på deres færgedrift. Der kan måske være kommuner, der ikke lever op til at betale deres tredjedel – men jeg ved at rigtig mange kommuner betaler op mod 40 – 50 % af udgifterne til færgedriften.

Derfor forudsætter en moderniseringen - som jeg sagde før – en afdækning af kommunernes økonomi til færgedriften. Jeg er nødt til at understrege, at det ikke er rimeligt, at en kommune skal have større færgetilskud, hvis de i forvejen ikke lever op til deres egenbetaling – så kan de jo starte der og etablere en bedre færgedrift til deres ø.

Udfordringer er til for at blive taget op – og derfor skal vi sammen Småøernes færgeselskaber og med folketingspolitikere på banen nu. Ændringerne skal være til glæde for øboerne. Vi må igen have et øremærket tilskud. Tidsrammen er for moderniseringen er sommeren 2013.

Posten skal ud!

Ja, den replik fra en gammel julekalender har vi vel alle ment er gældende i Danmark, hvad enten man bor på en småø eller i en større by.

Men på Birkholm fandt man pludselig ud af, at den replik ikke gælder, når man bor der. For her modtog alle husstande sidst i september sidste år et brev fra Post Danmark, hvori man skrev, at

Beretning
Generalforsamling den 2. juni 2012, Agersø

'Post Danmark ønsker at ensrette postbetjeningen på ikke brofaste øer, og at det i samarbejde med Trafikstyrelsen er besluttet, at beboere på øer med færre end 10 fastboende husstande skal afhente posten på fastlandet, og at beboerne får betaling for dette'.

Fra Ø-sammenslutningens side gik vi på opfordring fra Birkholm Beboerforening ind i sagen, og efterfølgende bekræftede Trafikstyrelsen flere gange telefonisk, at brevet fra Post Danmark vil blive trukket tilbage, og at der fortsat ville være postbefordring til Birkholm. Brevene med tilbagetrækningen dukkede bare ikke op!

Og efterfølgende kunne man så konstatere, at Trafikstyrelsen vendte på en tallerken, og i stedet i et vist omfang understøttede Post Danmarks afgørelse.

I Post Danmarks postbefordringspligt er der en mulighed for at begrænse postomdelingen, hvis det handler om særlig afsides eller utilgængelige steder eller ø-samfund, hvor der ikke er normal forbindelse med færge eller båd.

Da Trafikstyrelsen skulle vurdere, om Post Danmark kunne undlade at uddele post til ø-samfund, indgik følgende forhold i vurderingen: a. Antallet af husstande med helårsstatus, hvor beboerne er tilmeldt folkeregisteret på pågældende adresse, b. regelmæssigheden i færge- eller bådforbindelse og c. Post Danmarks omkostninger ved postomdelingen for den pågældende ø.

På den baggrund besluttede Trafikstyrelsen, at Post Danmark fortsat skulle befordre post til Birkholm, men at det ville blive anset for opfyldt, såfremt bådføreren afleverede og hentede posten i et brevkasseanlæg på Birkholm havn. Trafikstyrelsen forudsatte endvidere, at betalingen for overfarten af post fastsættes på almindelige markedsvilkår.

Vi har efterfølgende rejst afgørelsen overfor Udvalget for Småøer. Trafikministeriets afgørelse bygger på, at der er tale om "særlige afsides eller utilgængelige steder". Det er fra vores synspunkt en mærkelig vurdering, for i realiteten er der vel ikke længere sejltid til Birkholm end til mange af de øvrige øer og godt nok bor vi langt ude, men der er vel ingen politikere, der vil hævde, at de danske småøer er 'særlige afsides eller utilgængelige steder'. Det virker også mærkeligt, at man i afgørelsen skriver, at antallet af helårsbeboede huse er for lille – for hvor går grænsen så for, hvor mange eller få helårsbeboede huse skal der være på en ø eller i en landsby, for at Post Danmark vil dele post ud?

Der er også en problematik omkring betaling af overfarten, som skal ske på markedsvilkår. Langt de fleste færgeruter til småøerne er kommunalt drevne med kommunalt og statsligt tilskud, så Post Danmark må jo gå ind og lave deres forhandling med kommunerne – det kan vel ikke også skulle lægges øboerne til last.

Efterfølgende har Udvalget for Småøer fulgt op på problematikken flere gange og senest i tirsdags (den 29.5) ved et samråd i Landdistriktsudvalget med Trafikminister Henrik Dam Kristensen.

Her henviser trafikministeren til principper fra juni 2007, som skulle ligge til grund for trafikstyrelsens beslutninger. Principper som iflg. PostDanmark skal være med til at lave ensartede og sammenlignelige retningslinjer for øer uden fast broforbindelse.

Principperne er:

- 1) Øer, hvor der ingen fastboende er: skal selv hente posten på fastlandet, og der gives ingen kompensation.
- 2) Øer med 1-10 fastboende helårshusstande: skal selv hente posten på fastlandet, og herfor gives der en årlig kompensation på ca. 3000 kr.
- 3) Øer med 11-1000 fastboende husstande. Her kan der opsættes et fast postanlæg på havnen, eller Post Danmark kan entrere med en fastboende om udbringning af posten eller selvfølgelig gøre som de gør i resten af Danmark..

Ministeren mener faktisk, at han med afgørelsen vedr. Birkholm har bøjet principperne, således at man sikrer udbringning af post til Birkholm, hvor han faktisk ud fra nævnte principper kunne have bedt dem hente posten selv på Ærø.

Beretning
Generalforsamling den 2. juni 2012, Agersø

Postloven skal revideres i 2013, og det er vigtigt, at vi følger op på sagerne – for pt. er det en sag for Birkholm – men ser man på de nævnte principper – kan det hurtigt blive en sag for os alle sammen. Så får sloganet: ”Postkasserne ud til havelågen” pludselig en ny drejning – nemlig at hvis du bor på en småø – så er det postkassen ud til havnekajen.

Turisme- og cykelprojektet.

I årets løb har vi i samarbejde med Småøernes Aktionsgruppe, Småøernes Fødevarerenetværk og Småøernes Erhvervsudviklingscenter søgt og fået støtte til et forprojekt om udvikling af turisme på småøerne.

Forud for ansøgningen gik et langt forsøg på at få Region Syddanmark til at støtte et mere direkte erhvervsprojekt, men resultatet blev dette turisme-forprojekt, som omfatter øerne i Region Syddanmark, da det er dem, der støtter projektet. Vi har ansat Marie, som kompetent projektleder, og der ud over deltager et konsulentfirma i den afsluttende analyse. Resultatet af forprojektet og forslag til fremtidig satsningsområder vil blive fremlagt for styregruppen sidst i juni og vil efterfølgende blive publiceret på bl.a. vores hjemmeside, ligesom det kunne være en del af vores repræsentantskabsmøde.

I styregruppen har vi diskuteret erhvervsudvikling på småøerne, og der har været et udtrykt ønske fra specielt Småøernes Fødevarerenetværk og SEUC om oprettelse af et erhvervsråd.

Arbejdet med turisme og erhverv har betydet, at der har været afholdt to seminarer – et seminar for turismeaktører på de øer, som forprojektet omfatter, samt et bredere anlagt erhvervsseminar, hvor man bl.a. drøftede oprettelse af et erhvervsråd. Umiddelbart var der på seminaret ikke tilslutning til dette, men efterfølgende har det resulteret i at en arbejdsgruppe har udarbejdet et forslag til denne generalforsamling om vedtagelse af en erhvervs- og beskæftigelsespolitik for Sammenslutningen af Danske Småøer. Punktet behandles under indkomne forslag.

SEUC er efterfølgende udtrådt af samarbejdet omkring turismeprojektet, idet man ikke finder arbejdet erhvervsrelateret nok.

Ved siden af turismeprojekt arbejder Marie også med vores cykelprojekt – og så vidt jeg ved, er hun efterhånden ved at være igennem besøg på alle øer. Det bliver spændende at se, om denne satsning på opgradering af øerne som cykel-destinationer vil kunne mærkes.

En stor tak til Morten, Lise og Marie for deres indsats i disse projekter.

Fra vores egen verden.

Selv om vi næsten har glemt det – så startede vi jo efter sidste generalforsamling med en afskedsreception for Claus. Det blev en rigtig fin dag, hvor Claus fik en stor hyldest og velfortjent tak for de 10 år, han havde været sekretariatsleder hos os.

Stillingen blev slået op – og der var heldigvis mange ansøgere og bestyrelsen besluttede at ansætte Lise Sørensen pr 1. september.

Det betød jo så to måneder uden en sekretariatsleder, men dels var det sommer – og dels måtte Bodil og jeg så deles om arbejdet. Der skal lyde en stor tak til Bodil fordi du er så arbejdsom, fleksibel og trofast og altid går på med krum hals – men jeg ved alligevel, at vi to – om ikke andre – nyder, at vi igen har fået en sekretariatsleder fast på sekretariatet på Strynø.

Henry – vores tidligere formand – plejede at bryste sig af, at han havde været rigtig god til at ansætte Claus.

Her kan jeg kun sige, at her har bestyrelsen også været rigtig gode til at vælge den rigtige person – der er ingen tvivl om, at vi har været rigtige heldige med at få Lise i stalden her hos os.

Lise er startet op i et år, hvor der virkelig har været nok at tage fat på – ikke bare har der været det at skulle sætte sig ind i et nyt job – men så har der også været et turisme- og cykelprojekt og ikke mindst et bosætningsprojekt, som nok har kunnet trække tænder ud og har givet mange arbejdstimer.

Men Lise har formået at have mange bolde i luften og heldigvis gribe dem igen. At Lise så også kommer fra et erhverv, hvor man er vant til at gå ned i petitesser – nemlig kalkmalerier – ja det har vores stakkels reklamemand nok måtte sande – for Lise har været over hver en lille detalje mange

Beretning
Generalforsamling den 2. juni 2012, Agersø

gange – men I kan jo selv se resultatet – ingen skrå vandlinjer og en fantastisk dejlig ø-babe i Gitte fra Avernakø.

En stor tak til Lise for et solidt og godt stykke arbejde i det forgangne år. Vi håber, du trods det meget arbejde har kunnet nyde, at du nu næsten har en hjemmearbejdsplads, da du jo til daglig også bor på Strynø. Og fra min egen side skal lyde en stor tak for et godt samarbejde og mange telefonsnakke ofte hver eftermiddag.

Også en tak til både Eva og bestyrelsen for et godt samarbejde. Det er dejligt med en aktiv bestyrelse, og vi er jo på bestyrelsesplan gået ind i en ny tidsalder, hvor vi har holdt vores første bestyrelsesmøde via SKYPE. Det forløb godt, og der er ingen tvivl om, at det giver os mulighed for at afholde bestyrelsesmøder lidt oftere, uden at bestyrelsesmedlemmerne skal bruge en hel dag på det – men det kan selvfølgelig ikke erstatte de bestyrelsesmøder, hvor vi fysisk sidder over for hinanden og kan tage nogle længere og mere uddybende diskussioner.

Og så lakker beretningen mod enden – jeg kunne også have fortalt om sager om SOK helikoptere, strandbeskyttelseslinjer, basale servicefaciliteter, det europæiske småø-samarbejde, som i år har fået en ungdomsafdeling, hvor Anders fra Endelave er vores repræsentant, bredbånd og mobildækning og meget mere. Men de sager må I så i givet fald spørge ind til.

Men jeg vil også lige nævne det, som bestyrelsen blev pålagt at arbejde med ved sidste års generalforsamling på Lyø - nemlig at arbejde for adgang til finansiering af ældreboliger på småøerne – gerne i form af en fond stillet til rådighed af Folketinget, som Ø-sammenslutningen kunne råde over til udlån, som rejst af Svend Nørvang fra Sejerø.

Vi rundede problematikken med Folketingets Ø-kontaktudvalg, da vi var på tur til Tunø sidste år. Udmeldingen var klar: Man mente, at man ikke på nuværende tidspunkt ville prioritere et sådant forslag i Folketinget.

På en konference for landdistrikter som jeg har deltaget i i årets løb, blev det diskuteret om yderområderne vil overleve - eller om man lige så godt kan lukke og slukke og hvem der så i givet fald skal gøre det.

Hvis man ser på øerne, kan man sige, at en vigtig forudsætning for liv er, at rammerne er i orden - der skal være en ordentlig infrastruktur - både færge og bredbånd - en god offentlig service, så man kan leve på øerne, hvad enten man er barn, midt mellem eller gammel, der skal kunne ske noget - dvs. diverse naturplaner og planlovsforslag skal kunne bruges til gavn for udvikling på øen, der skal være jobs og erhvervsliv, dagligvarebutik og et rigt foreningsliv osv.

Men selv om rammebetingelserne er i orden, er der også en anden ting, som kommer til at spille en afgørende rolle er, nemlig at der er nogen der vil tage et ansvar for deres ø og vil være med til at sætte dagsordenen for fremtiden og udviklingen.

Så mine afsluttende ord skal være: Øerne skal selvfølgelig overleve - så derfor er der ingen vej uden om, at vi i fællesskab endnu et år skal have hænderne op af lommerne – øernes overlevelse på alle områder - det er vores fælles ansvar.

Og hermed vil jeg sige TAK FOR I ÅR.